

16 oktober 2020

Sveriges Riksdag
Statsminister Stefan Löfven
Cc Miljö- och vice statsminister Isabella Lövin
Cc Kultur- och demokratiminister Amanda Lind
100 12 Stockholm

Svar emotses: 10-årig långbänk miljötapp 10 m³/sek i Europas längsta torrfåra Letsi i Lilla Lule älv!

Strålkastarljuset nådde långbänken Letsi Pilotprojekt vid statliga Vattenfalls årsstämmor den 11 april 2019 och den 28 april 2020 när riksdagsledamot Birger Lahti ställde frågorna om Letsi utan att få ett tillfredsställande svar. Vattenfall AB vägrade bemöta utan hänvisade till ägaren staten, därav adresseras brevets frågor till ägarrepresentanter.

Sveriges riksdag firar under fyra år den 100-åriga demokratin i ett långt demokratijubileum. I det stora hela kan vi i Sverige vara stolta över demokratiutvecklingen, men hur bra har under senare år "Hela Sverige Ska Leva"-demokratin fungerat i vattenkraftsexploaterade glesbygdskommunen Jokkmokk? Där skriver Jokkmokks politiker på Facebook om kommunens ekonomi ..... "Men nu är ladorna tomma".

Om långbänken Letsi hade åtgärdats enligt föreslagna miljötapp hade ekonomin kunnat utvecklas istället för fortlöpande utarmning. Nu har ekonomin utvecklats negativt med resultat att Jokkmokk som är landets viktigaste elproducerande vattenkraftskommun, citat: "har hamnat på nån sorts obestånd".

Löftena om fortlöpande välstånd som staten utlovade för 60 år sedan i den svenska demokratis namn har svikits och resulterat i kommunens dåliga ekonomi. Staten svek även gällande rätten till fiske och båtplatser som skulle förbli oförändrade. Löftena gavs i utbyte mot att staten skulle få rätten att utnyttja kraften ur vattnets fallhöjd som från Letsi flödade förbi byarna Bäckmark, Padjerim, Mo och Vuollerim fram till mötet nedan Vuollerim vid Porsi i Stora Lule älv.

Löftena knäckte utbyggnadsmotståndet. Ett fåtal av oss 1930-talister som minns, finns fortfarande kvar som aktiva vittnesbärare. Vi vet på vilket sätt staten förvärvade rättigheterna. Det råde under en tid en win/win situation för alla som trodde att löftena var att lita på. Under ett par decennier gjorde alla "vågen".

Vid Vattenfalls årsstämmor 2019 och 2020 ställde riksdagsledamot Birger Lahti frågorna:
Är Vattenfall helt emot förstudie på miljötappning 10m³/sek i Lilla Lule älv, Europas längsta torrlagda älvfåra? Hall svarade, citat: *Det är en gammal fråga. Det har varit en lång diskussion. Och jag själv har inte varit med i varje detalj, men vi har tagit del av alla synpunkter, och vår ståndpunkt är oförändrad gällande villkoren för vattenkraftens utbyggnad.* Ett inte tillfredsställande svar.

Motsvarande känsliga frågeställning framförde undertecknad vittnesbärare, Kurt Lundström, vid bolagsstämman den 28 april 2020: *Hur ska Jokkmokks bygds boende efter älvdalarna och som är politiskt röstsvaga utan ekonomiska resurser göra för att rättvist få bygdens begäran prövad?* Vattenfall besvarade frågorna på följande sätt:

Vattenfall följer helt enkelt myndighetens beslut som bedömer att påverkan på kraftproduktionen är för stor i förhållande till miljönyttan. Det åvilar ägaren Staten att besvara frågan.

Lahtis slutsats:

Oberoende förstudie till försumbar kostnad skulle belysa/väga in för- och nackdelar i olika scenarier. Det skulle kunna ge ett lyft för kommun och bygd i form av ökad trivsel, fler arbetstillfällen, fiske- och naturturism på sträckan från Letsi förbi byarna Bäckmark, Padjerim, Mo och Vuollerim till Stora Lule älv.

Miljö- och sysselsättningsaktivister uppmanar myndigheten att avsluta långbänken Letsi:

Lokalbygdens opinionsbildare driver i brist på ekonomiska resurser en ojämn och orättvis kamp mot vattenkrafts- och näringslivsintressenternas välavlönade lobbyister. De har – vilket lokalbygden saknar - access till maktens korridorer för att bygga upp personliga kontakter med beslutsfattare inom regering och riksdag. Vattenfall och dess lobbyister har i kraft av sitt övertag felaktigt lyckats övertyga beslutsfattarna om Letsi Pilotprojekts påverkan på kraftproduktionen är för stor visavi miljönyttan.

Ministrarna Löfven, Lövin och Lind ombeds därför att inom det 100-åriga demokratifirandet ombesörja att en neutral uppföljning och utredning sker. Material finns enligt uppgift redan tillgängligt hos Länsstyrelsen och hos Lule Tekniska Universitet vilket gör det möjligt att relativt kostnadseffektivt få en neutral insikt. Det är bråttom och beslut måste komma från högsta nivå för att åstadkomma verkstad i ärendet.

Vattenmyndigheterna har inte infriat EU-direktivens krav på lokal kontakt och förankring rörande Letsi Pilotprojekt alltsedan riksdagsbesöket i augusti 2012. Statligt ägda Vattenfall AB har envist undvikit att besvara eller åtgärda bygdens förslag att från det totala vattenflödet på ca 400 m³/sek som idag skickas via en 8 km lång tunnel snett över till Stora Lule älv, tillåta en förstudie av minimitappning på 10 m³/sek av Lilla Lule älvens vatten.

Hur kommer det sig att "ladorna är tomma" då Jokkmokk infriar sitt åtagande gentemot staten med råge? Luleälvarnas hela elproduktion utgör 14,7 TWh/år varav Jokkmokks andel utgör hela 80% = 11,76 TWh/år. Det motsvarar en fjärdedel av landets totala vattenkraft och en niondel av Sveriges hela produktion av el. Jokkmokk är i jämförelse med övriga kommuner i landet den som baserat på vattenkraft tillför staten mest inkomster, motsvarande ca 12 miljarder kronor/år på elleveranser från kommunens vattenkraft.

Mot den bakgrunden kan man fråga sig varför staten inte fortsätter infria löftena om fortlöpande välbefinnande som staten i den svenska demokratins namn utlovade för 60 år sedan.

Uttran 2020-10-16

Kurt Lundström, Torpvägen 12, 147 63 Uttran

PS. 1930-talist med rötter i Vuollerim alltsedan mitten av 1700- talet. Växte upp i Vuollerim, gick realskola i Jokkmokk och handelsgymnasium i Luleå, samt medverkade vid byggandet av kraftverken Porsi och Messaure. Äger en fastighet i byn och följer hela tiden utvecklingen i hemkommunen Jokkmokk.

Kännedomskopior för åtgärder:

Näringsutskottets ordförande: Carl-Oskar Bohlin

Miljö- och jordbruksutskottets ordförande år 2011: Matilda Ernkrans